

Nr 545

Av herr **Mannerskantz m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående skolväsendets ordnande på realskolestadiet under övergångstiden före enhetsskolans genomförande m. m.*

1. Vid bedömandet av innehållet i Kungl. Maj:ts proposition nr 123 vid årets riksdag synes det vara angeläget att erinra sig att den blivande enhetsskolans organisation enligt 1950 års riksdags uttalande skall fastställas först efter det att sådana resultat föreligga av den pågående försöksverksamheten, att ett därpå grundat beslut kan fattas därom. Av försöksverksamheten skall vidare framgå, i vilken utsträckning enhetsskolan lämpligen kan ersätta nu existerande skoluttyper, bl. a. realskolan. Det synes vidare böra erinras om att enligt de av riksdagen år 1950 uppdragna riktlinjerna för skolväsendets utveckling existerande skoluttyper skulle få fritt utvecklas under försöksperioden. Av det anförda följer, att förslaget i propositionen om införande av treåriga realskolor icke kan hämta stöd i 1950 års riksdagsbeslut i annan mån än att sådana skulle kunna betraktas som ett led i försöksverksamheten. Det flerstädes i propositionen förda resonemanget, att en organisation med treåriga realskolor skulle innebära en anpassning till enhetsskolans organisation, saknar följaktligen relevans, eftersom denna ännu är varken känd eller beslutad.

2. Den föreliggande organisationsplanen måste i överensstämmelse därmed ses huvudsakligen mot bakgrunden av det krisläge, vari vår högre skolundervisning råkat på grund av att tillgången på lärarkrafter och lokaler icke svarar mot det ökade behovet vare sig i fråga om universitet och högskolor eller de allmänna läroverken. Bristen har i icke oväsentlig grad ökat genom att försöksverksamhet kommit att anordnas i flera kommuner än som är påkallat med hänsyn till försöksverksamhetens uppgift att utröna lämpliga organisations- och arbetsformer för enhetsskolan. Orsaken därtill är i sin tur, att undervisningsanordningarna i form av enhetsskoleförsök dels i många fall framstått som den enda möjligheten att åstadkomma en vidgad teoretisk undervisning på realskolans åldersstadium för därtill lämpade och dels i förhållande till realskolorna genom statsbidragsgivningen ekonomiskt favoriserats. Man riskerar därigenom att i form av försöksverksamhet genomföra en skolorganisation, vars lämplighet försöksverksamheten skulle utröna.

Det tjänar för ögonblicket intet praktiskt syfte att framhålla, att den

rådande krissituationen inom vår högre undervisning torde ha kunnat undvikas, om de för utvecklingen närmast ansvariga i tid beaktat den naturliga följderna av årskullarnas ansvällning och stipendiesystemets införande och vidtagit därav påkallade åtgärder. Vid den avvägning som måste ske mellan olika utgiftsbehov har icke tillräckligt beaktats, att skolväsendet intar en nyckelställning.

3. När så emellertid icke skett i erforderlig omfattning, återstår att göra det bästa i det nuvarande krisläget utan att för framtiden spoliera möjligheten att åstadkomma tillfredsställande anordningar. Två väsentliga synpunkter måste därvid tillmätas avgörande vikt. Lärjungeantalets ökning och det ökade behovet av intellektuell arbetskraft göra det å ena sidan nödvändigt att öka tillgången till en grundläggande teoretisk utbildning på realskolans och gymnasiet's åldersstadium. Hela vår kulturutveckling med dess tendens till en allt starkare specialisering gör det å andra sidan påkallat, att högsta möjliga kunskapsstandard eftersträvas hos dem som äro ägnade att utbilda sig för teoretiska banor. Även om i det föreliggande förslaget är fråga om en krisorganisation med begränsad varaktighet, måste dessa bägge krav tillgodoses för att icke bestående skadeverkningar skola uppkomma.

4. Det kan därför vara lämpligt att till en början överväga, huruvida den föreslagna organisationen av realskolan med hänsyn till dennas uppgifter i och för sig är den mest ändamålsenliga.

Av sin analys av de treåriga realskolornas resultat i 1947 års försöksverksamhet drar realskoleutredningen den slutsatsen, att i genomsnitt den fyraåriga realskolan betygmässigt ligger något över den femåriga och denna i sin tur över den treåriga. Å andra sidan påpekas, att den treåriga linjen erbjuder det försteget framför den fyraåriga, att studiemålet uppnås på ett års kortare tid. Men samma fördel erbjuder ju även den femåriga realskolan. Även med den blir den sammanlagda studietiden normalt nio år i stället för tio. Utredningens slutomdöme om den treåriga realskolan blir, icke att den är pedagogiskt överlägsen utan att den under vissa betingelser skulle kunna på ett tillfredsställande sätt fylla sin uppgift, nämligen *om* den kombineras med anordningar för avläggande av särskild realexamen och *om* fyraåriga realskolor bibehållas som komplement samt *om* effektiva förstärkningsanordningar införas i folkskolan. I detta sammanhang är även att märka, att utredningen vid sin jämförelse icke eliminerat verkan av olika betygspraxis eller tagit hänsyn till att de möjligheter i fråga om undervisningen i framför allt engelska, som stå Stockholms folkskolor till buds, icke äro för handen i allmänhet i våra folkskolor.

Redan det anförda berättigar till den slutsatsen, att treåriga realsko-

lor pedagogiskt äro underlägsna både femåriga och fyraåriga. Det torde ligga utom allt tvivel, att ernåendet av samma studieresultat skulle i den treåriga realskolan förutsätta förhållandevis mycket studiebegåvade lärjungar och ett förhållandevis mycket forcerat arbete. Treåriga realskolor skulle följaktligen knappast heller kunna utgöra ett tillfredsställande underlag för gymnasiet, om dettas studiemål såsom allmänt förutsatts bibehålles. Att denna uppfattning stödjes av realskoleutredningens resonemang framgår redan av det ovan anförda och vidare av att utredningen räknar med behovet av en höjning av betygskraven för tillträde till gymnasiet och en examensfri studielinje därstädes. Det är därför heller icke troligt, att underlaget för tillträde till gymnasiet skulle breddas utan nivå-sänkning. Det är därför icke heller berättigat att betrakta realskolans organisation som en fråga för sig utan hänsyn till gymnasierna.

Anläggas uteslutande pedagogiska synpunkter på frågan om valet mellan olika realskoletyper, måste treåriga sådana te sig som det minst tillfredsställande alternativet. Det kan visserligen invändas, att den i ett flertal kommuner förekommande dubbla anknytningen till realskolan också erbjuder både pedagogiska och organisatoriska nackdelar. Men detsamma gäller de förstärkningsanordningar i folkskolan som nu föreslås. Och säkerligen är det en illusion, att dessa skulle verka i riktning mot ett lugnare tempo och minskad betygsjakt i klasserna 4—6, ifall kravet på effektivitet i undervisningen skall uppehållas. Ställer man det kravet på en skolorganisation, att den skall erbjuda en lämplig studiegång, måste slutsatsen av det nu anförda bli, att den nuvarande realskoleorganisationen i kommuner, som icke beröres av försöksverksamheten, i all den utsträckning som är möjlig bör bibehållas under den tid enhetsskoleförsöken pågå. Vad ovan anförts gäller givetvis även de kommunala flickskolorna.

5. Vad som motiverat den föreslagna krisorganisationen är emellertid icke främst pedagogiska överväganden utan bristen på lärare och lokaler.

a) Beträffande tillgången på lärare anföres i propositionen, att användande av akademiskt utbildad arbetskraft i de lägre klasserna i den nuvarande realskolan är uteslutet. Valet har därefter stått mellan införande av treåriga realskolor med användande av akademiskt utbildade lärarkrafter och bibehållande av den nuvarande organisationen med användande i de lägre klasserna av 23-gradslärare och folkskollärare utan vidareutbildning. Det framhålles, att tillgången på lärare icke ger någon säker anvisning om vilket alternativ som är att föredraga. Det säges vidare, att den treåriga realskolan vid oförändrat antal parallellklasser skulle kräva flera lärare än de översta klasserna i den nuvarande realskolan. Här synes böra tilläggas, att med hänsyn till det icke ringa mer-

arbete som skulle komma att åvila lärarna i treåriga realskolor torde anspråk på nedsättning av nuvarande antal tjänstgöringstimmar vara att motse, varför lärarbehovet kan komma att öka även av denna anledning. Samtidigt uttalas även tvekan om i vilken omfattning 23-gradslärare kunna stå att erhålla. Men tillgången på sådana kan knappast anses vara avgörande för vare sig det ena eller andra alternativet. Viktigare är att bedöma, om det med hänsyn till studieresultatet är bättre eller ej att 23-gradslärare och folkskollärare bestrida undervisningen i de nuvarande realskolornas lägsta klasser än i folkskolans femte och sjätte klasser. För det valet bör bli avgörande, var arbetsbetingelserna äro gynnsammast. I ett läge med brist på tillräckligt kvalificerade lärare måste större vikt än eljest läggas vid att själva organisationen är så god som möjligt. Och det kan knappast råda någon tvekan om att förutsättningarna äro gynnsammare, där läraren har att arbeta i en klass med genomgående, förhållandevis goda studiebegåvningar och man undslipper de många handa schematekniska svårigheter, som de föreslagna förstärkningsanordningarna i folkskolan skulle medföra.

Det är sålunda svårt att inse, att diskussionen om tillgången på lärare som motiv för treåriga realskolor skulle vara övertygande. Även detta resonemang har avseende på de kommunala flickskolorna.

b) Som ett väsentligt skäl för inrättande av treåriga realskolor framhålls, att därigenom friställda undervisningslokaler skulle medge intagning av ett ökat antal elever i samma årgång och att sålunda möjlighet till ökad examination beredes. Huruvida vinsten skulle bli så stor som i propositionen antages beror dock på ett par i detta sammanhang rätt väsentliga omständigheter. Det kan tänkas, att den treåriga studiegången blir så ansträngande, att kuggningsprocenten ökar. Av samma skäl är möjligt, att antalet fyraåriga linjer måste bli förhållandevis stort, eftersom den treåriga torde böra förbehållas åt elitbegåvningarna.

En avgörande synpunkt i förevarande avseende är emellertid att frågan om tillgängliga lokaler icke kan begränsas till läroverken allenast utan inom varje läroverkskommun måste betraktas som en totalitet, där även folkskolans lokalbehov träder in i bilden. Det är sannolikt, att från och med klass sju skulle ett minskat lokalbehov inträda i folkskolan i den mån avgång komme att ske i större utsträckning än nu från klass sex. Men för klasserna fem och sex skulle ett ökat lokalbehov inträda. Vad flertalet städer beträffar, äro vissa medeltal i fråga om antalet lärjungar per avdelning föreskrivna, och den uttunning av klasserna som nu sker genom avgång från klasserna 4—6 föranleder följaktligen en ny indelning för att de föreskrivna medeltalen skola kunna hållas. I dylika kommuner måste man därför räkna med att, därest avgång icke sker

förrän från klass sex, ett ökat behov av klassrum skulle uppkomma för klasserna fem och sex, som motsvarar den lättnad man erhållit i läroverket. I huvudsak endast i fråga om mindre skolanläggningar skulle en ökning av behovet undgås. I ett mycket stort antal fall skulle effekten följaktligen bli, att den lokalbrist som nu finnes i läroverken överflyttas till folkskolorna i den mån den ej kompenseras av minskningen i behovet från och med klass sju. När en kommun alltså måste betrakta lokaltillgången ur denna vidare synvinkel, borde det i och för sig te sig skäligen likgiltigt, om den erforderliga utökningen av antalet lokaler sker i den ena eller den andra skolformen, förutsatt att de ekonomiska betingelserna äro likartade och planläggningen sker så, att lokalerna komma till användning, hurudan den framtida skolorganisationen än blir. I detta sammanhang träda icke minst de förhållandevis dyrbara specialsalarerna in i bilden. Tydligt är, att förhållandena skifta från ort till annan och att bedömandena måste ske med hänsyn till de olika förutsättningarna. Den avgörande synpunkten måste vara, att ett så effektivt lokalutnyttjande som möjligt eftersträvas.

Av det senast anförda följer, att det sannolikt flerstädes vid en dylik bedömning kan befinnas innebära ett mera ekonomiskt utnyttjande av befintliga lokaler att i stället för fristående treåriga realskolor anordna inbyggda realskollinjer i folkskolan. Mot tanken därpå har invänts, att sådana skulle strida mot folkskolans traditioner. Då här emellertid är fråga om en bl. a. av lokalbrist motiverad krisorganisation, torde en så restriktiv inställning som den propositionen företräder i fråga om de inbyggda linjerna icke kunna anses vara tillräckligt motiverad. Kostnadsbesparingar skulle bli möjliga i alla de fall, då folkskolans specialsalar och undervisningsmateriel kunde utnyttjas även av den inbyggda linjen. Därtill komme den fördelen, att lärjungar, som ej orka med den hårdare arbetstakten på denna linje, utan omgång kunna under pågående läsår överflyttas till vanlig folkskoleklass. Likaså skulle den påtalade olägenheten av parallella fem- och treåriga linjer framträda mindre. Inbyggda realskolelinjer böra därför få inrättas, där tillgången på lokaler gör en sådan anordning ur lokalsynpunkt fördelaktigare än upprättande av fristående realskolor. En dylik anordning står i god överensstämmelse med den uppfattning som föredragande departementschefen uttalade i proposition nr 137/1954: "I den mån en kommun med ett utbyggt system av högre skolor under övergångstiden före enhetsskolans införande önskar utvidga sina realexamensmöjligheter i syfte att hålla dessa i proportion med de växande årskullarna, synes det därför lämpligt, att denna utvidgning får formen av i folkskolan inbyggda linjer." Vad som föranlett en ändrad uppfattning nu är icke redovisat.

Av det ovan anförda följer även, att statsbidragsvillkoren beträffande skolbyggnader icke böra lägga hinder i vägen för bästa möjliga lösningar.

Vid ett accepterande av den uppfattningen, att den krisorganisation varom här är fråga med hänsyn till den treåriga realskolans pedagogiska underlägsenhet icke bör genomföras annorstädes än där tvingande skäl föreligga, kunna propositionens snäva bidragsregler icke anses tillfredsställande. Det föreslås nämligen, att byggnadsbidrag efter för folkskolan gällande grunder skulle i fråga om lokaler för realskolan icke få förekomma, om investeringen kunde undvikas genom exempelvis övergång till treårig realskola. Resonemanget i propositionen är begränsat till läroverken allena. Eftersom en minskning av lokalbehovet i läroverket regelmässigt medför en ökning av lokalbehovet i folkskolan på flertalet läroverksorter, borde det avgörande i stället vara, att lokalerna framdeles bli behövliga för folkskola, realskola eller motsvarande. Ett bifall till vad som föreslås i propositionen i denna del skulle medföra, att införande av treårig realskola ekonomiskt favoriseras och att huvudvikten icke komme att läggas vid att här är fråga om en krisorganisation, som bör undvikas i den mån bl. a. lokalförhållandena göra detta möjligt.

6. Det är naturligt, att i propositionen ägnats stor uppmärksamhet åt frågan om beredande i folkskolan av ett tillfredsställande underlag för en avkortad studiegång i realskola och flickskola. Det är också naturligt, att huvudintresset därvid kommit att riktas på undervisningen i engelska och matematik. Realskoleutredningen anför beträffande engelskan, att den vanligaste uppskattningen av folkskolans studieresultat i detta ämne innebär, att det grovt taget motsvarar resultatet av en termins undervisning i realskolan. Det föreslås i propositionen, att lärarkompetensen skall förbättras och förstärkningsanordningar införas. Vad höjningen av lärarkompetensen beträffar, tänker sig departementschefen dels 23-gradslärare och dels ökade krav för meddelande av undervisningsbehörighet åt andra lärare. Huruvida den förstnämnda utvägen är framkomlig uttalar departementschefen tvekan om i annat sammanhang, då han förklarar sig oviss om i vilken omfattning 23-gradslärare kunna komma att stå till buds. Beträffande utvägen att skärpa kraven för vinnande av undervisningsbehörighet i annan ordning torde böra anmärkas, att denna anordning är avsedd att tillämpas först från och med 1960 och att det icke kan anses säkert, att lärare med nuvarande behörighet eller andra komplettera sina kunskaper i ämnet genom fortbildningskurser i sådan takt, att lärare för de sålunda vidgade uppgifterna stå till förfogande två år före den tidpunkt, då den första intagningen i treårig realskola skall ske. Resonemanget förefaller i denna del vara ytterst sangviniskt och ökar farhågorna för att den treåriga realskolan blir en mycket pressande skol-

form. Man kan här befara en betänklig parallell till den bristande överensstämmelse mellan 1950 års riksdags uttalande om förutsättningen i fråga om förstärkt utbildning för småskollärarynnors övertagande av undervisningen i folkskolans tredje klass och den därefter vidtagna anordningen, att dylikt övertagande sker i stigande omfattning utan att den angivna förutsättningen föreligger. Beträffande ämnena matematik och modersmålet är läget avsevärt gynnsammare. Det synes alltså vara angeläget att som en bestämd förutsättning för inrättande av en treårig realskola kräva, att för den vidgade uppgiften verkligen kompetenta lärare i engelska finnas att tillgå i de folkskolor, som äro avsedda att bilda underlag. Detsamma gäller givetvis inrättande av avkortare flickskolor. Det synes vidare vara angeläget, att förstärkningsanordningar insättas även i ämnet modersmålet. Även om erfarenhetsmässigt en lärjunges förmåga att tillgodogöra sig undervisningen i matematik och engelska ofta är signifikativ även för hans förmåga att inhämta kunskaper och färdighet i modersmålet, äro dylika förstärkningsanordningar nödvändiga särskilt vad kursen i grammatik beträffar, för att den treåriga realskolans språkstudier icke skola hämmas mer än nödvändigt är.

Mycket hänger givetvis på förstärkningsanordningarnas omfattning och nivågrupperingens organisatoriska anordnande över huvud. Det finns därför anledning att i detta avsnitt understryka departementschefens uttalande, att anordningens lämplighet i det särskilda fallet bör prövas lokalt och att en detaljreglering av dessa interna skolfrågor bör undvikas. Detta är desto mera fallet, som differentieringsproblemet över huvud så långt ifrån kan anses vara löst, att i de särskilda försöksskolor, om vilka proposition är att motse, studiet av detta problem betraktas som en väsentlig arbetsuppgift. En avvaktande hållning på denna punkt ligger också i linje med 1950 års riksdags beslut i skolfrågan, i det att differentieringsfrågans lösning ingick bland de uppgifter som anförtroddes försöksverksamheten. Att redan nu, innan tillräckliga erfarenheter vunnits, binda sig för den ena eller andra anordningen och förbjuda andra skulle därför vara olyckligt. Härvidlag böra de lokala skolledningarna få möjlighet att pröva sig fram.

Vad som framhållits i detta avsnitt leder sålunda fram till det uttalandet, att förstärkningsanordningar böra insättas även i undervisningen i svenska, att tillfredsställande garantier skapas i fråga om lärarkompetensen i engelska och att all central detaljreglering i fråga om den s. k. nivågrupperingens organisation undvikas.

7. För att i de fall, då en omorganisation av realskolan eller flickskolan kan anses påkallad, övergången till den nya organisationsformen skall kunna ske så smidigt som möjligt, förtjänar också att understrykas, vad

såväl arbetsmarknadsstyrelsen som lärarförbunden och även skolöverstyrelsen liksom departementschefen anført i fråga om eventuellt nödvändiga omplaceringar av befintlig lärarpersonal. Eftersom avsikten med införande av treåriga realskollinjer bör vara att vidga tillträdet till realskolorna, komme ett minst lika stort, sannolikt större, antal lärare att erfordras efter en rätt kort övergångstid. Skulle omplaceringar ske under övergångstiden, riskerar man särskilt på mindre eftertraktade läroverksorter att ej återfå dem, när det åter ökade behovet inträtt. Det förtjänar därför att understrykas, att omplaceringar böra i största möjliga utsträckning undvikas och största möjliga hänsyn tagas till vederbörandes önskemål.

8. I fråga om tiden för övergången till den föreslagna nya organisationen har skolöverstyrelsen indelat läroverksorterna i olika grupper alltefter skolväsendets organisation och kapacitet och med hänsyn därtill föreslagit ett genomförande etappvis, som huvudsakligen tar hänsyn till lokaltillgången inom läroverken allenast. Att denna sistnämnda bedömningsgrund icke lämpligen kan få bli ensamt avgörande är redan påvisat. Här erinras dessutom om att när det föreslås, att läroverksorter tillhörande grupp 1 i fördelningen skola övergå till en organisation med tre- och fyraåriga realskolor redan fr. o. m. den 1 juli 1957 men en förstärkning av lärarkompetensen i engelska torde i bästa fall kunna påräknas först fr. o. m. 1960, det icke kan anses vara tillfredsställande sörjt för att den treåriga realskolan i dessa fall har ett tillräckligt gott underlag. Undantag från övergången skulle vidare få ske endast efter medgivande av Kungl. Maj:t, men skälen till undantag ha icke fixerats. I de fall, då beträffande övriga grupper undantag skulle kunna medgivas av skolöverstyrelsen, är icke heller angivet av vad slag de särskilda skälen därtill äro. I propositionen begäres bemyndigande för Kungl. Maj:t att utforma blivande bestämmelser i huvudsaklig överensstämmelse med realskolutredningens alternativ A, men departementschefen räknar med att övergången ordnas i etapper såsom skolöverstyrelsen föreslagit. Likaså begäres bemyndigande för Kungl. Maj:t att föreskriva olika tider för ingivande av organisationsförslag.

Dessa vaga formuleringar liksom också de av skolöverstyrelsen angivna bedömningsgrunderna föranleda en skärpt uppmärksamhet åt de förutsättningar, som med hänsyn bl. a. till att här är fråga om en krisorganisation över huvud böra föreligga, innan en omorganisation lämpligen skall anses vara påkallad. De väsentligaste av dessa äro diskuterade i det föregående och skola upprepas i motionens yrkande. Att en nödvändig organisationsförändring såsom överstyrelsen framhållit bör ske i etapper är en annan sak.

I detta sammanhang synes också böra erinras om att enligt 1950 års riksdagsbeslut angående riktlinjer för skolväsendets utveckling den planerade enhetsskolan skulle ersätta bl. a. realskolan, därest försöksverksamheten visade lämpligheten därav. Även om det kan sägas, att realskolans och enhetsskolans studiemål icke sammanfalla, måste ett fullföljande av de av riksdagen beträffande enhetsskolans organisation uttalade avsikterna förutsätta, att enhetsskolan icke blott vidgar allmänbildningen över huvud utan också i den händelse den skulle komma att ersätta realskolan kommer att utgöra ett tillfredsställande underlag för fortsatta studier. Därav följer, att möjligheten till jämförelse med den nuvarande organisationens studieresultat måste bevaras och att en sådan jämförelse icke blott kan avse den fyraåriga realskolan utan också den femåriga, bl. a. därför att både enhetsskolan och den femåriga realskolan jämte sitt underlag normalt omfatta lika lång studietid. Detta är däremot icke fallet med enhetsskolan och en fyraårig realskola plus dess underlag. Bevarandet av ett antal femåriga realskolor under hela försöksperioden är följaktligen påkallat även av hänsyn till 1950 års riksdags förenämnda beslut.

Under hänvisning till vad sålunda anförts föreslås,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 123 måtte

A. uttala 1) *dels* att som förutsättning för inrättande av treåriga realskolor skall gälla,

a) att behov av en utvidgad realskoleorganisation föreligger på den ort varom fråga är,

b) att utvidgningen med bibehållande av den nuvarande organisationen icke lämpligen kan åstadkommas genom ianspråktagande av befintliga lokaler inom kommunen eller genom sådan till-, om- eller nybyggnad, som även vid en framtida skolororganisation prövas erforderlig för folkskola, realskola eller motsvarande,

c) att utvidgningen vid bibehållande av den nuvarande organisationen icke kan åstadkommas genom användande av hjälpkrafter i de lägre klasserna i form av 23-gradslärare eller folkskollärare utan vidareutbildning eller genom inrättande av i folkskolan inbyggda realskollinjer,

d) att förstärkningsanordningar i folkskolans femte och sjätte klasser inom det närmast berörda upptagningsområdet i ämnena modersmålet, matematik och engelska vidtagits minst två år före övergången och att lärare för undervisningen i engelska med av realskoleutredningen

föreslagen kompetens finnas att där tillgå,

e) att vid organisationsändringens genomförande skälig hänsyn kan tagas till redan anställd personal,

2. dels

a) att motsvarande förutsättningar skola gälla för genomförande av den föreslagna omorganisationen av flickskolan,

b) att den lämpliga utformningen av den s. k. nivågrupperingen överlämnas åt de lokala skolledningarna i avbidan på differentieringsproblemet lösning,

B. besluta sådan ändring av de av Kungl. Maj:t föreslagna statsbidragsgrunderna, att

1) byggnadsbidrag må utgå för om-, till- eller nybyggnad för real- eller flickskola även i de fall, då den nuvarande skolorganisationen bibehålles men byggnadsföretaget prövas vara ändamålsenligt även med hänsyn till en framtida organisation inom den blivande obligatoriska skolans ram,

2) statsbidrag må utgå till förstärkningsanordningar i folkskolans berörda femte och sjätte klasser för en veckotimme även i ämnet modersmålet,

C. i övrigt bifalla Kungl. Maj:ts hemställan.

Stockholm den 6 april 1956

Axel Mannerskantz

K. G. Ewerlöf

Ebon Andersson

E. Birke

Carl Eskilsson

Erik Hagberg

Gustaf Velandér
